0193 (A)

Total No. of Questions—24

Total No. of Printed Pages—4 Regd. No.

Part III

MATHEMATICS, Paper - I(B)

(English Version)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 75*

Note :—This question paper consists of **THREE** sections A, B and C.

SECTION A

10×2=20

I. Very short answer type questions :

(i) Attempt **ALL** questions.

(ii) Each question carries **TWO** marks.

1. Find the value of x, if the slope of the line passing through (2, 5) and $(x, 3)$ is 2.

2. Find the value of p, if the straight lines $x + p = 0$, $y + 2 = 0$ and $3x + 2y + 5 = 0$ are concurrent.

3. If (3, 2, –1), (4, 1, 1) and (6, 2, 5) are three vertices and (4, 2, 2) is the centroid of a tetrahedron, find the fourth vertex.

4. Find the equation of the plane passing through (1, 1, 1) and parallel to the plane $x + 2y + 3z - 7 = 0$.

5. Compute :

$$\lim_{x \to \infty} \frac{11x^3 - 3x + 4}{13x^3 - 5x^2 - 7}.$$

Source: TGBIE (tgbie.cgg.gov.in) • clearsteps.co.in

6. Compute :

$$\lim_{x \to 0} \frac{e^{3+x} - e^3}{x}.$$

7. If $y = e^{a \sin^{-1} x}$, then prove that :

$$\frac{dy}{dx} = \frac{ay}{\sqrt{1 - x^2}}.$$

8. If $y = \log(\cosh 2x)$, find :

$$\frac{dy}{dx}.$$

9. If the increase in the side of a square is 4%, then find the approximate percentage of increase in the area of the square.

10. Verify Rolle's theorem for the function :

$$y = f(x) = x^2 - 1 \text{ on } [-1, 1].$$

SECTION B 5×4=20

II. Short answer type questions :

(*i*) Attempt **ANY FIVE** questions.

(*ii*) Each question carries **FOUR** marks.

11. Find the equation of the locus of P, if :

A = (2, 3), B = (2, –3) and PA + PB = 8.

12. When the origin is shifted to the point (2, 3), the transformed equation of a curve is $x^2 + 3xy - 2y^2 + 17x - 7y - 11 = 0$. Find the original equation of the curve.

13. Find the equation of the line perpendicular to the line $3x + 4y + 6 = 0$ and making an intercept –4 on the X-axis.

Source: TGBIE (tgbie.cgg.gov.in) • clearsteps.co.in

14. If f, given by $f(x) = \begin{cases} k^2x - k & \text{if } x \geq 1 \\ 2 & \text{if } x < 1 \end{cases}$ is a continuous function on **R**, then find the values of k.

15. Find the derivative of the function $f(x) = \tan 2x$ from the first principle.

16. Find the equations of the tangent and the normal to the curve $y^4 = ax^3$ at (a, a).

17. The volume of a cube is increasing at the rate of 8 cm^3/sec. How fast is the surface area increasing when the length of an edge is 12 cm ?

SECTION C

5×7=35

III. Long answer type questions :

(*i*) Attempt **ANY FIVE** questions.

(*ii*) Each question carries **SEVEN** marks.

18. Find the circumcentre of the triangle whose vertices are given by (1, 3), (0, –2) and (–3, 1).

19. Show that the lines joining the origin to the points of intersection of the curve $x^2 - xy + y^2 + 3x + 3y - 2 = 0$ and the straight line $x - y - \sqrt{2} = 0$ are mutually perpendicular.

20. Show that the product of the perpendicular distances from a point (α, β) to the pair of straight lines $ax^2 + 2hxy + by^2 = 0$ is :

$$\frac{|a\alpha^2 + 2h\,\alpha\beta + b\beta^2|}{\sqrt{(a-b)^2 + 4h^2}}.$$

Source: TGBIE (tgbie.cgg.gov.in) • clearsteps.co.in

21. Find the angle between the lines whose direction cosines are given by the equations $3l + m + 5n = 0$ and $6mn - 2nl + 5\,lm = 0$.

22. If $f(x) = \sin^{-1}\sqrt{\dfrac{x-\beta}{\alpha-\beta}}$ and $g(x) = \tan^{-1}\sqrt{\dfrac{x-\beta}{\alpha-x}}$, then prove that :

$$f'(x) = g'(x) \quad (\beta < x < \alpha).$$

23. Find the lengths of subtangent, subnormal at a point t on the curve $x = a(\cos t + t \sin t),\ y = a(\sin t - t \cos t)$.

24. Find two positive numbers whose sum is 15 so that the sum of their squares is minimum.

Source: TGBIE (tgbie.cgg.gov.in) • clearsteps.co.in

clear steps

0194 **(A)**

Total No. of Questions—24

Total No. of Printed Pages—4 Regd. No.

Part III

MATHEMATICS, Paper - I(B)

(Telugu Version)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 75*

గమనిక :— ఈ ప్రశ్నపత్రంలో A, B, C అను మూడు విభాగములు కలవు.

విభాగము A 10×2=20

I. అతి స్వల్ప సమాధాన ప్రశ్నలు :

(*i*) అన్ని ప్రశ్నలకు జవాబులు వ్రాయుము.

(*ii*) ఒక్కొక్క ప్రశ్నకు రెండు మార్కులు.

1. (2, 5), (x, 3) బిందువుల గుండా పోయే సరళరేఖ వాలు 2 అయితే x విలువ కనుక్కోండి.

2. $x + p = 0$, $y + 2 = 0$ మరియు $3x + 2y + 5 = 0$ సరళరేఖలు అనుషక్తాలైతే p విలువను కనుక్కోండి.

3. (3, 2, –1), (4, 1, 1) మరియు (6, 2, 5) లు మూడు శీర్షాలుగా, (4, 2, 2) కేంద్రభాసంగా గల చతుర్ముఖి నాలుగో శీర్షాన్ని కనుక్కోండి.

4. (1, 1, 1) గుండా పోతూ, $x + 2y + 3z - 7 = 0$ తలానికి సమాంతరంగా ఉండే తలం సమీకరణం రాయండి.

5. $\lim\limits_{x \to \infty} \dfrac{11x^3 - 3x + 4}{13x^3 - 5x^2 - 7}$ ను గణించండి.

Source: TGBIE (tgbie.cgg.gov.in) • clearsteps.co.in

6. $\lim_{x \to 0} \frac{e^{3+x} - e^3}{x}$ ను గణించండి.

7. $y = e^{a \sin^{-1} x}$ అయితే :

$$\frac{dy}{dx} = \frac{ay}{\sqrt{1 - x^2}}$$ అని నిరూపించండి.

8. $y = \log (\cosh 2x)$ అయితే :

$$\frac{dy}{dx}$$ ను కనుక్కోండి.

9. ఒక చతురస్ర భుజంలో పెరుగుదల 4% అయితే ఆ చతురస్రపు వైశాల్యంలో ఉజ్జాయింపు పెరుగుదల శాతాన్ని కనుక్కోండి.

10. $y = f(x) = x^2 - 1$ ప్రమేయానికి $[-1, 1]$ అంతరంలో రోల్ సిద్ధాంతం సరిచూడండి.

విభాగము B $5 \times 4 = 20$

II. స్వల్ప సమాధాన ప్రశ్నలు :

(i) ఏవేని ఐదు ప్రశ్నలకు సమాధానాలు వ్రాయుము.

(ii) ఒక్కొక్క ప్రశ్నకు నాలుగు మార్కులు.

11. $A = (2, 3)$, $B = (2, -3)$ మరియు $PA + PB = 8$. అయితే P బిందుపథ సమీకరణాన్ని కనుక్కోండి.

12. అక్షాల సమాంతర పరివర్తన ద్వారా మూలబిందువును (2, 3) కు మార్చినప్పుడు, ఒక వక్రం రూపాంతరం చెందిన సమీకరణం $x^2 + 3xy - 2y^2 + 17x - 7y - 11 = 0$. అయితే, వక్రం యొక్క మూల సమీకరణం కనుక్కోండి.

13. $3x + 4y + 6 = 0$ రేఖకు లంబంగా ఉంటూ X-అక్షం మీద -4 అంతర ఖండం చేసే రేఖ సమీకరణం కనుక్కోండి.

Source: TGBIE (tgbie.cgg.gov.in) • clearsteps.co.in

14. ప్రమేయం f, $\mathbf{R}$ పై $f(x) = \begin{cases} k^2x - k, & x \geq 1 \text{ అయితే} \\ 2, & x < 1 \text{ అయితే} \end{cases}$

తో నిర్వచితమైన అవిచ్ఛిన్న ప్రమేయమైతే k విలువలు కనుక్కోండి.

15. ప్రాథమిక సూత్రాన్ని అనుసరించి $f(x) = \tan 2x$ ప్రమేయానికి అవకలజాన్ని కనుక్కోండి.

16. $y^4 = ax^3$ వక్రానికి (a, a) బిందువు వద్ద స్పర్శరేఖ, అభిలంబ రేఖల సమీకరణాలు కనుక్కోండి.

17. ఒక ఘనం ఘనపరిమాణం 8 సెం.మీ^{3}/సెకను చొప్పున పెరుగుతుంది. ఘనం అంచు 12 సెం.మీ ఉన్నప్పుడు ఎంత త్వరగా దీని ఉపరితల వైశాల్యం పెరుగుతుందో కనుక్కోండి.

విభాగము C

5×7=35

III. దీర్ఘ సమాధాన ప్రశ్నలు :

(*i*) ఏవేని ఐదు ప్రశ్నలకు జవాబులు వ్రాయుము.

(*ii*) ఒక్కొక్క ప్రశ్నకు ఏడు మార్కులు.

18. (1, 3), (0, –2) మరియు (–3, 1) శీర్షాలుగా గల త్రిభుజం పరికేంద్రాన్ని కనుక్కోండి.

19. $x - y - \sqrt{2} = 0$ అనే సరళరేఖ $x^2 - xy + y^2 + 3x + 3y - 2 = 0$ అనే వక్రాన్ని ఖండించే బిందువులను మూలబిందువుకు కలిపితే వచ్చే సరళరేఖలు పరస్పరం లంబంగా ఉంటాయని చూపండి.

20. $ax^2 + 2hxy + by^2 = 0$ అనే రేఖాయుగ్మం నుంచి (α, β) అనే బిందువుకు లంబదూరాల లబ్ధం $\dfrac{|a\alpha^2 + 2h\,\alpha\beta + b\beta^2|}{\sqrt{(a-b)^2 + 4h^2}}$ అని నిరూపించండి.

P.T.O.

Source: TGBIE (tgbie.cgg.gov.in) • clearsteps.co.in

21. $3l + m + 5n = 0$ మరియు $6mn - 2nl + 5\ lm = 0$ సమీకరణాలతో సూచించబడే దిక్ కొసైన్లు గల రేఖల మధ్య కోణం కనుక్కోండి.

22. $f(x) = \sin^{-1}\sqrt{\dfrac{x-\beta}{\alpha-\beta}}$ మరియు $g(x) = \tan^{-1}\sqrt{\dfrac{x-\beta}{\alpha-x}}$ అయితే :

$f'(x) = g'(x)$ $(\beta < x < \alpha)$ అని నిరూపించండి.

23. $x = a(\cos t + t \sin t)$, $y = a(\sin t - t \cos t)$. వక్రంపై ఏదైనా బిందువు t వద్ద ఉపస్పర్శ ఖండం, ఉపలంబ ఖండాలను కనుక్కోండి.

24. రెండు సంఖ్యల మొత్తం 15 గా ఉంటూ వాటి వర్గాల మొత్తం కనిష్ఠం అయ్యే సంఖ్యలను కనుక్కోండి.

Source: TGBIE (tgbie.cgg.gov.in) • clearsteps.co.in

0196 (A)

Total No. of Questions—24

Total No. of Printed Pages—4

Regd. No. [ ]

Part III

MATHEMATICS, Paper - I(B)

(Hindi Version)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 75*

सूचना :— इस प्रश्न-पत्र में A, B और C तीन विभाग हैं।

विभाग A

$10 \times 2 = 20$

I. अति लघु उत्तर वाले प्रश्न :

(*i*) **सभी** प्रश्न हल कीजिए।

(*ii*) प्रत्येक प्रश्न के लिए **2** अंक हैं।

1. (2, 5) और (x, 3) बिन्दु से जाने वाली रेखा की प्रवणता 2 है तो x का मान ज्ञात कीजिए।

2. यदि $x + p = 0$, $y + 2 = 0$ और $3x + 2y + 5 = 0$ रेखायें संगामी (Concurrent) हैं, तो p का मान ज्ञात कीजिए।

3. यदि चतुष्फलक (Tetrahedron) के तीन शीर्ष (3, 2, –1), (4, 1, 1) और (6, 2, 5) तथा केन्द्रक (Centroid) (4, 2, 2) हैं, तो चौथा (Fourth) शीर्ष ज्ञात कीजिए।

4. (1, 1, 1) बिन्दु से जाते हुए $x + 2y + 3z - 7 = 0$ समतल के समान्तर रहने वाले समतल का समीकरण ज्ञात कीजिए।

5. $\lim_{x \to \infty} \frac{11x^3 - 3x + 4}{13x^3 - 5x^2 - 7}$ की गणना कीजिए।

Source: TGBIE (tgbie.cgg.gov.in) • clearsteps.co.in

6. $\lim_{x\to 0} \frac{e^{3+x} - e^3}{x}$ की गणना कीजिये।

7. यदि $y = e^{a \sin^{-1} x}$ है, तो सिद्ध कीजिए :

$$\frac{dy}{dx} = \frac{ay}{\sqrt{1-x^2}}$$

8. यदि $y = \log(\cosh 2x)$ है, तो $\frac{dy}{dx}$ ज्ञात कीजिए।

9. एक वर्ग में भुजा (side) में वृद्धि (increase) 4% है तो उस वर्ग में क्षेत्रफल (area) का लगभग वृद्धि प्रतिशत ज्ञात कीजिए।

10. [–1, 1] पर $y = f(x) = x^2 - 1$ फलन की रौले प्रमेय द्वारा जाँच (verify) कीजिए।

विभाग B 5×4=20

II. लघु उत्तर वाले प्रश्न :

(*i*) कोई **पाँच** प्रश्न हल कीजिए।

(*ii*) प्रत्येक प्रश्न के लिए 4 अंक नियत हैं।

11. यदि A = (2, 3), B = (2, –3) और PA + PB = 8 हैं, तो P का बिन्दुपथ (locus) ज्ञात कीजिए।

12. यदि मूलबिन्दु (origin) को (2, 3) पर बदलने पर बने एक वक्र का रूपांतरित (transformed) समीकरण $x^2 + 3xy - 2y^2 + 17x - 7y - 11 = 0$ है, तो वक्र का मूल (original) समीकरण ज्ञात कीजिए।

13. X-अक्ष के साथ अन्तःखण्ड –4 बनाते हुए रेखा $3x + 4y + 6 = 0$ पर लम्ब रहने वाली सरल रेखा का समीकरण ज्ञात कीजिए।

Source: TGBIE (tgbie.cgg.gov.in) • clearsteps.co.in

14. यदि $f(x)=\begin{cases} k^2x-k & \text{यदि } x\geq 1 \\ 2 & \text{यदि } x<1 \end{cases}$ द्वारा दी गयी फलन f **R** पर संतत है तो k का मान ज्ञात कीजिए।

15. प्रथम सिद्धान्त द्वारा $f(x) = \tan 2x$ का अवकलन (derivative) ज्ञात कीजिए।

16. (a, a) पर वक्र $y^4 = ax^3$ का स्पर्शी (tangent) और अभिलम्ब (normal) का समीकरण ज्ञात कीजिए।

17. घन (cube) का आयतन (volume) 8 सेमी³/सेकण्ड द्वारा बढ़ रहा है। जब घन का किनारा (edge) 12 सेमी है तब उसका वक्रपृष्ठ (Surface) कितनी तेजी से बढ़ रहा है ?

विभाग C

$5\times7=35$

III. दीर्घ उत्तर वाले प्रश्न :

(*i*) कोई **पाँच** प्रश्न हल कीजिए।

(*ii*) प्रत्येक प्रश्न के लिए **7** अंक हैं।

18. (1, 3), (0, –2), (–3, 1) शीर्षों वाले त्रिभुज का परिकेन्द्र (circumcentre) ज्ञात कीजिए।

19. बताइये कि मूलबिन्दु से वक्र $x^2 - xy + y^2 + 3x + 3y - 2 = 0$ और रेखा $x - y - \sqrt{2} = 0$ के प्रतिच्छेद बिन्दुओं को मिलाने वाली रेखायें परस्पर लम्ब रहती हैं।

20. बताइये कि बिन्दु (α, β) से रेखायुग्म $ax^2 + 2hxy + by^2 = 0$ का लम्ब दूरियों का गुणनफल $\dfrac{|a\alpha^2 + 2h\,\alpha\beta + b\beta^2|}{\sqrt{(a-b)^2 + 4h^2}}$ होगा।

Source: TGBIE (tgbie.cgg.gov.in) • clearsteps.co.in

clear steps

21. $3l + m + 5n = 0$ और $6mn - 2nl + 5\,lm = 0$ समीकरणों द्वारा निरूपित दिक्-कोज्याओं (Direction cosines) से बनी रेखाओं के बीच का कोण ज्ञात कीजिए।

22. यदि $f(x) = \sin^{-1}\sqrt{\dfrac{x-\beta}{\alpha-\beta}}$ और $g(x) = \tan^{-1}\sqrt{\dfrac{x-\beta}{\alpha-x}}$ है, तो सिद्ध कीजिए :

$$f'(x) = g'(x) \quad (\beta < x < \alpha).$$

23. बिन्दु t से वक्र $x = a(\cos t + t \sin t)$, $y = a(\sin t - t \cos t)$ का उपस्पर्शी (subtangent) और उपाभिलम्ब (subnormal) की दूरियां (lengths) ज्ञात कीजिए।

24. वे दो संख्यायें ज्ञात कीजिये जिनका योगफल 15 और वर्गों का योगफल निम्निष्ठ होगा।

Source: TGBIE (tgbie.cgg.gov.in) • clearsteps.co.in

0195

(A)

Total No. of Questions– 24

Total No. of Printed Pages– 4   **Regd. No.** | | | | | | | | | | |

Part III

MATHEMATICS, Paper - I(B)

(Urdu Version)

Time : 3 Hours]   *[Max. Marks : 75*

نوٹ : یہ سوالیہ پرچہ تین سیکشن A، B اور C پر مشتمل ہے۔

سیکشن A

10×2=20

I. بہت مختصر جوابی سوالات :

(i) تمام سوالات حل کئے جائیں۔

(ii) ہر سوال کے دو نشانات مقرر ہیں۔

1. x کی قدر معلوم کیجئے اگر نقاط $(2, 5)$ اور $(x, 3)$ سے گزرنے والے خط مستقیم کا ڈھال 2 ہے؟

2. p کی قدر معلوم کیجئے اگر خطوط مستقیم $x + p = 0$، $y + 2 = 0$ اور $3x + 2y + 5 = 0$ ہم نقطہ (Concurrent) ہیں؟

3. اگر ایک چار سطحی کے تین راس $(3, 2, -1)$، $(4, 1, 1)$ اور $(6, 2, 5)$ ہوں اور اس کا مرکز وسطانی $(4, 2, 2)$ ہو تو اس کا چوتھا راس معلوم کیجئے۔

4. مستوی کی مساوات معلوم کیجئے جو $(1, 1, 1)$ سے گذرتا ہے اور جو مستوی $x + 2y + 3z - 7 = 0$ کے متوازی واقع ہے؟

5. محسوب کیجئے :

$$\lim_{x \to \infty} \frac{11x^3 - 3x + 4}{13x^3 - 5x^2 - 7}.$$

Source: TGBIE (tgbie.cgg.gov.in) • clearsteps.co.in